

Kistarcsa környezet-állapotának értékelése 2021. évre vonatkozóan

Általános ismertetés

Kistarcsa a Gödöllői járásban, Pest megyében található. Budapesttől ÉK-re fekszik, közvetlenül a XVI. kerület mellett. A szomszédságában Csömör, Mogyoród, Kerepes, Nagytarcsa települések helyezkednek el. Területe 1101 hektár (= 11 km²).

A beépítésre szánt terület aránya 48,79%

Kistarcsa város GPS koordinátái: 47.5446, 19.261.

Kistarcsa a pesti hordalékkúp síksághoz, mint földrajzi kistájhoz tartozó település. A település mérsékelt meleg, száraz éghajlatú kistájon fekszik. A napsütéses órák száma évente meghaladja 2000-et, ebből nyáron (június-augusztus) 865,5 óra, télen (december-február) 191,3 óra alatti napsütéssel szükséges számolni. Az évi középhőmérséklet 12,7°C. Évente 223 napon keresztül haladja meg a napi középhőmérséklet a 10°C-ot. A fagymentes időszak is erre az időszakra tehető.

A legmelegebb nyári napok napi maximum hőmérsékleti átlaga meghaladja 28,8 °C-ot, míg a leghidegebb téli napok napi minimum hőmérsékletének átlaga meghaladja a -0,5 °C-ot.

Az évi csapadékmennyiség 670 mm, melyből a nyári félévben 402,5 mm eső hullik. A téli félévben átlagban 33 napig fedi hótakaró a térséget. Téli csapadékmennyiség 317,5. Leggyakoribb szélirány az Észak-nyugati, melynek átlagos sebessége 2,3 m/s.

Fenti adatok alapján elmondható, hogy a korábbi évekhez viszonyítva összességben több a napfényes órák száma, valamint az éves középhőmérséklet több mint 2 °C fokot emelkedett. Az éves csapadékmennyiség is 70 mm-el nőtt, mely főleg a heves nyári esőzésekből adódik.

Kistarcsa a Pesti hordalékkúp-síkság ÉK-i részén fekszik. A Pesti hordalékkúp-síkság adott területe 98 és 251 m közötti tengerszint feletti magasságú. Kelet felé lépcsőzetesen – a magasabb teraszok irányába – emelkedik. A teraszok nagyjából É-D-i irányú sávjait a Duna bal parti mellékfolyóinak völgyei Ny-K-i irányban mozaik- és sakktábla-szerűen szabdalta. Az átlagos relatív szintkülönbség (relief) 8 m/km². K és D felé az értékek csökkennek. A keresztirányban völgyközi hátakká formált magasabb teraszok eróziós és deráziós völgyekkel rendkívül gazdagon szabdalta. A felszín döntő többsége közepes magasságú, tagolt síkság.

A talajadottságokat a Duna homok és kavics-hordalékán képződött talajok jellemzik, úgymint futóhomok, humuszos homok, vízfolyások környékének vízhatású talajai a réti talajok, valamint réti lápok. A réti talajok a növénytermesztés elsődleges területei. A térség keleti, magasabb fekvésű területein, a Gödöllői-dombság közelében, a homoküledéken képződött barna földek jellemzőek. Mechanikai összetételük homokos vályog, melyeket szántóként hasznosítanak a kedvezőbb termékenységük miatt.

A térség – Budapest után – az ország legsűrűbben lakott térsége. A népesség növekedése legfőképp a vándorlási különbözet pozitív alakulásának következménye. Míg korábban főleg az ország távolabbi megyéiből érkeztek új lakók a térségbe a budapesti jobb elhelyezkedési, kereseti lehetőségek reményében, az elmúlt évtizedben a vándorlás iránya az ellenkező lett, így Budapestről költöznek ki, elsősorban fiatal és közép-korú családok az agglomerációba.

A főváros terjeszkedése, az agglomeráció növekedése alapvetően meghatározza a térség fejlesztési elképzeléseit.

A település területének döntő hányada családi-házasparkos, kertes lakóterület. A lakóterületi településrészeket illetően megfigyelhető, hogy a lakófunkció mellett megjelenik a kereskedelmi-szolgáltató funkció is. Kertvárosias lakóterület fejlesztésre a belterület déli részén jelentős lakóterületet jelöltek ki, mely területek beépítése megkezdődött és jelentős lakóterületi tartalékot biztosít. A település, lakosságának megtartása érdekében, valamint a jövőben esetlegesen ideköltöző lakosok számára igyekeznek minőségi életkörülményeket biztosítani a helyi, területi adottságokat kihasználva. Az Önkormányzat alapvető szándéka, hogy a már meglévő lakóterületek ellátási színvonala növekedjen és a még be nem épített területeken a település mai adottságaival összhangba hozható beépítés jöjjön létre.

A településközponti terület felhasználási kategória elsősorban a település működéséhez szükséges intézmények elhelyezésére szolgál, mely alapfokú intézmények elsősorban magát a települést szolgálják ki, azonban szükség esetén lakófunkció is elhelyezhető. A települési cél az, hogy a településközpontban kerüljenek megvalósításra a lakóterület-fejlesztésből adódó intézményfejlesztések. A város folyamatosan gondoskodik az intézményterületeinek fejlesztéséről, bővítéséről. A növekvő lakóterületi fejlesztések következtében megjelenő igények további mennyiségi és minőségi fejlesztést tesznek majd szükségessé.

A település területén meglévő, jelenleg működő gazdasági funkciójú területek a területükön folyó gazdasági tevékenység jellegétől függően kereskedelmi-szolgáltató és ipari gazdasági területként kerültek besorolásra. A helyi munkahelyteremtés fokozása érdekében a korábban igénybevett gazdasági területek rehabilitációja és a gazdasági területek fejlesztése a cél.

A település igazgatási területén több különleges területek közé sorolható rész található. A különleges területek közös és lényeges jellemzője, hogy a környezetükre gyakorolt hatásuk jelentős, vagy a környezetük megengedett külső hatásaitól védelmet igényelnek. Kistarcsa területén a különleges területeken belül az alábbi területfelhasználási egységek találhatóak: egészségügyi terület, lovasturisztika terület, temető területe, sportpálya területe, szállítmányozási terület.

Kistarcsa utolsó népessége 13 259 fő (2021 évben a személy és lakcímnnyilvántartó adatai alapján).

forrás: - Kistarcsa Város Környezetvédelmi programja 2020-2025

- OMSZ adatok;
- Személy és lakcím nyilvántartó

Környezeti elemek állapota

Felszíni vízfolyások: a településen keresztül halad a Szilas-patak, amely vízfolyás szilasligeti és kerepesi forrásokból ered. A településen kiépített felszíni vízvezetési rendszer keretében az összegyűjtött csapadékvizet a burkolt és földmedrű árkok a Szilas-patakba, Rózsa-patakba és Malom-árokba, mint befogadóba vezetik. Nagyobb esőzések alkalmával, vagy a jelentős mennyiségű hó hirtelen olvadása következtében az újonnan beépített, azonban burkolt úttal és csapadékvíz elvezető/szikkasztó rendszerrel (árok) nem rendelkező utcákban nagy problémát jelent az ott lakóknak az el nem vezetett csapadékvíz.

Az önkormányzat a leendő utak fejlesztését már minden esetben úgy tervezteti, hogy a szilárd burkolat kiépítésével egyidejűleg a csapadékvíz elvezetést is kiépítik.

A lefolyó víz elvezetése érdekében került kiépítésre 2021-ben a Holló utca egy kis szakaszán szikkasztó árok.

A felszíni vízfolyások vízvédelmi célú karbantartása, a vízhasználatot akadályozó vízminőségi károk megelőzése, csökkentése, elhárítása érdekében az Önkormányzat rendszeresen végeztet medertisztítási munkálatokat.

A 2021-es évben megtörtént a vízkár elhárítási terv aktualizálása, mely az esetleges víz által okozott károk elkerülésének lehetőségeit taglalja.

A Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság polgári védelmi besorolása szerint Kistarcsa nem tartozik a veszélyeztetett települések közé vízkár szempontból. Földrajzi adottságaiból következően nincs kitéve árvízveszélynek.

Felszín alatti vizek: *a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, valamint a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet* alapján Kistarcsa a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint a felszín alatti vízminőség védelem szempontjából kiemelten érzékeny területen fekszik.

A település csatornázottsága közel 100 %-os, amely hozzájárul a felszín alatti víz minőségének javulásához.

A 2018. évi CXXI. törvényben foglalt új szabályozás szerint a korábban megszabott 2018. december 31-i határidőt kitolták, így 2023. december 31. napjáig kell fennmaradási engedélyt kérni mindazon fúrt és ásott kutakra vonatkozóan, amelyek létesítésére annak tulajdonosa nem rendelkezett/rendelkezik engedéllyel. Ezen előírás nagyon sok ingatlan-tulajdonost érint a településen. Az elmúlt három évben megközelítőleg 200 kút üzemtetési/fennmaradási engedély került kiadásra.

Talaj és a földtani közeg: a mezőgazdasági jellegű területhasználat aránya az elmúlt években jelentősen csökkent a településen. Ezzel együtt a földművelés során felhasznált műtrágya mennyisége is kevesebb lett, amely hosszú távon javítja a talaj állapotát.

Levegő, zaj és rezgés: a levegő minőségét a településen elsősorban a közlekedés, télen a háztartási tüzelőberendezések kibocsátásai, valamint az időnként – a légköri viszonyok változásainak megfelelően – a fővárosból érkező szennyező anyagok befolyásolják. A település az uralkodó észak-nyugati szélirány miatt elsősorban a főváros északi részei felől kaphat terhelést. Diffúz légszennyező forrásként azonosítható a településtől észak-nyugati irányban, Csömör közigazgatási területén elhelyezkedő regionális hulladéklerakó is. 2018-ban még sok bejelentés érkezett vélhetően a lerakóból áradó kellemetlen szag miatt. A Járási Hivatal a panaszok kivizsgálása okán több alkalommal is méréseket végzett, azonban a vizsgálati eredmények szerint egyértelműen nem volt beazonosítható, hogy a kellemetlen szag forrása a hulladéklerakó. A Járási Hivatal a területen lévő, egyéb lehetséges bűzforrások vizsgálatát is elvégezte. 2019. február hónapban a lerakó területén egy depónaigáz elvezető cső került beépítésre, ezt követően a helyzet jelentősen javult.

2021. tavaszán különböző fórumokon keresztül az Önkormányzat tudomására jutott, hogy több bejelentés is érkezett az illetékes hatóságokhoz, mely során kellemetlen szaghatásra (depónia gáz) panaszkodott az érintett lakosság.

A lakossági észrevételek nyomán az Önkormányzat 2021. március végén, saját költségén elvégeztette a KER-HU Kft. 2141 Csömör, Határ út 201. szám alatti telephelyén végzett tevékenységből származó szaghatás, illetve a levegő egészségre káros anyag koncentrációjának mérését, bevizsgálását. A vizsgálati eredmények alapján megállapítható, hogy a kémiai analitikai vizsgálatok egyik mintavételi ponton, egyik komponens esetében sem detektáltak határértéket meghaladó szennyezőanyag koncentrációt.

A gyorsabb reagálás érdekében az esetlegesen jövőben fellépő szaghatás kivizsgálása érdekében Kistarcsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 187/2021. (IX.29.) számú határozatával 2021. szeptemberében, Csömör Nagyközséggel közösen létrehozta a Csömör-Kistarcsa „Jó levegőt” közös munkacsoportot.

A település tengelyén halad keresztül a 3-as számú főút, amely levegőterhelése közepesnek értékelhető. Az M0-ás körgyűrű és az M31-es autópálya megépítésével a település úthálózatának igénybevétele csökkent, amely kedvező hatást gyakorol a levegő minőségére. A településen végzett és még tervbe vett infrastruktúra fejlesztések, ezen belül is elsősorban az utcák burkolása szintén a levegő terhelését csökkentik. A levegő minőségére a téli időszakban elsősorban a háztartási tüzelőberendezések, azok szennyezőanyag-kibocsátásai gyakorolnak kedvezőtlen hatást. Időnként érkezik bejelentés az Önkormányzathoz/Polgármesteri Hivatalhoz a rossz levegőminőségre, a kazánokban elégetett hulladékok okozta levegőszennyezésre vonatkozóan. Annak ellenére, hogy elmondható, eredményes a településen a szelektív hulladékgyűjtés, és a rezsicsökkentésnek köszönhetően évek óta nem emelkedett a vegyes hulladék elszállításának díja, még mindig sokan tüzelnek a kazánokban különböző fajtájú és összetételű hulladékkal. Az írásos bejelentések minden esetben továbbításra kerülnek az illetékes járási környezetvédelmi hatósághoz (Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatal). Az illetékes hatóságnak van lehetősége a levegő szennyezővel szemben hatósági eljárást indítani, laborvizsgálatokat végeztetni.

Kistarcsa Város Önkormányzat Képviselő-testületének 8/2006. (II.16.) számú rendelete alapján A rendszeres szemétszállítás alá eső ingatlanokon keletkező avar- és kerti hulladékot – lehetőség szerint – komposztálni kell. A lakosság és a levegő tisztaságának védelme érdekében az avar- és kerti hulladék égetése 2020 év tavaszától a település egész területén tilos.

Kistarcsa zajterhelése jónak mondható. A település zajterhelését elsősorban a 3-as számú főút, és a jelentősebb terhelésnek kitett helyi közutak (pl. Eperjesi út, Széchenyi út, Kossuth L. utca) forgalma befolyásolja. A közúti közlekedés által okozott zajterhelés alapvetően a járműforgalom nagyságától, összetételétől és azok haladási sebességétől függ.

A zajterhelés az utak állapotának javításával csökkenthető. 2021 évben megtörtént a Csömöri utca korábban burkolt szakaszának felújítása. Ezen útfelújítás részeként a forgalom zajának csökkentését befolyásoló forgalomcsillapító küszöbből is kiépítésre került itt 1 darab. Valamint 1-1 forgalomcsillapító küszöb létesült a Bartók Béla utcában és a Kőrösi Csoma Sándor utcában.

Ezen felül összesen 681 m²-en történt kátyúzás.

Az elmúlt évekhez képest összességében nem változott jelentős mértékben Kistarcsa Város közúti környezeti zajhelyzete. A statisztikai érintettségi adatok csak az egész napi (L_{den}) időszakra vonatkoztatottan változtak kedvezőtlen mértékben: ca. 15 % alatti volt az érintettségi mutatókban a 65 dB alatti zajterhelési sávokban. A romlás tulajdonképpen azért tekinthető elsősorban kedvezőtlennek, mivel a növekedés a legmagasabb zajterheléseknél következett be: 200 érintett lakossal nőtt a terheltek száma a 55-64 dB-es sávban.

Kedvező viszont az éjszakai időszakban történt változás: a 55 dB fölötti sávokban nem nőtt a terheltek száma. A település lélekszáma az elmúlt években folyamatosan nőtt de a terhelés ehhez viszonyítva összességében jelentősen nem változott.

A zajvédelmi hatáskört a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet határozza meg. A rendelet 1. melléklete értelmében a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe az alábbi zaj- és rezgésvédelmi ügyek tartoznak:

- épületek építése
- egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 195. § (1) bekezdés értelmében, aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, szabálysértést követ el. A törvény értelmében a szabálysértés miatt eljáró hatóság a kormányhivatal járási hivatala, valamint a rendőrkapitányság. Csendháborítás miatt helyszíni bírságot a közterület-felügyelő is kiszabhat.

Kistarcsa településre vonatkozóan 2017-ben – több környező településsel összekapcsoltan – a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. elkészítette a stratégiai zajtérképet. Ezen térkép

alapján kellett az érintett településeknek (Budapest és vonzáskörzetének valamint a 100 ezer lakos fölötti városoknak) zajcsökkentési intézkedési tervet készíteni a 2019-2024-es időszakra vonatkozóan. A tervek készítésére a központi költségvetés biztosított fedezetet.

Hulladékgazdálkodás: a vegyes települési szilárd hulladék, valamint a szelektív és zöldhulladék begyűjtését, elszállítását 2017. május 1. napjától a Zöld Híd B.I.G.G. Kft. végezte a településen. 2018. október 31-én a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. azonnali hatállyal visszavonta a Zöld Híd B.I.G.G Kft. megfelelőségi véleményét, így a hulladékszállítást, szükségellátás keretében a Katasztrófavédelem látta el 2020. november 1. napjáig, a szükségellátás visszavonásáig.

2021. januárjától a Zöldhíd B.I.G.G. Kft. és a DTKH Kft. közösen, konzorciumként látja el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat.

Az összegyűjtött hulladék az Észak-Kelet Pest és Nógrád Megyei Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Önkormányzati Társulás (továbbiakban: Társulás) gödöllői hulladékkezelő központjába kerül.

A korábbi gyűjtőpontos lomtalanítás helyett 2019. évtől ún. házhoz menő lomtalanítás keretében szállítják el a feleslegessé vált hulladékot. A lomtalanítást előzetes igénybejelentést követően 2021. május 24. és július 3. napja között végezték az érintett 150 db ingatlannál, mely során 94,27 tonna lomtalanítás hulladékot szállítottak el.

2021. évben a közszolgáltató Kistarcsáról 3555.12 tonna vegyes hulladékot szállított hulladéklerakóba, emellett pedig összesen 427,86 tonna szelektíven gyűjtött hulladék került elszállításra a házhoz menő gyűjtés keretében. A település 5 pontján kihelyezett üvegyűjtő konténerekből összesen 24,26 tonna üveghulladék került begyűjtésre. A közszolgáltató a lakosságtól 2021 évben 763,14 tonna zöldhulladékot (2021.04.01-2021.11.30. között) és 10,86 tonna fenyőfát (2021.01.hó) is begyűjtött.

Zöldhulladék

A lerakóba szállított hulladék mennyiségének és szervesanyag tartalmának csökkentése a biológiailag lebomló hulladékok elkülönítésével és feldolgozásával, komposztálásával érhető el. A közterületekről és a lakosságtól származó zöldhulladékokat (ág, nyesedék, falevelek, venyige, fűkaszálék, kerti kultúrnövények szármaradványai) a vegetációs időszakban kéthetente házhoz menő zöldhulladék járáttal szállítja el a közszolgáltató. A lakosság a zöldhulladékot évközben folyamatosan leadhatja a hulladékudvarban.

Szennyvízkezelés: A településen kiépített szennyvízhálózat üzemeltetője – a vezetékes ivóvizet is szolgáltató – a DPMV Zrt. A rendszer nem rendelkezik önálló szennyvíztisztító teleppel, az elvezetett szennyvíz a Fővárosi Csatornázási Művek hálózatába kerül bevezetésre.

Azon néhány ingatlanról, amelyek nem tudtak csatlakozni a szennyvízelvezető rendszerhez, a települési folyékony hulladékot – az Önkormányzattal kötött közszolgáltatási szerződés szerint – a SZÍVÓ Kft. szállítja el egyedi megrendelés alapján. Problémát okoz, hogy a szennyvízelvezető hálózatba a lakosság egy része bevezeti a lakóingatlanok csapadékvizét, mely jelentős terhelést okoz a szennyvízáttemelő telepeken. A szolgáltató 2018 évtől végzett ellenőrzései során bírságolja a szabálytalanságokat.

Kistarcsa és Kerepes település vízszolgáltatásában az elmúlt években vízminőség javító beruházás került megvalósításra, melynek eredményeként az ivóvíz minden korosztály számára biztonságosan fogyasztható.

Környezeti értékek: a településen *Kiemelt jelentőségű természet megőrzési területek* kerültek kijelölésre, védelem alá, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet hatálya alá eső – Natura 2000 területeken.

Környezetvédelmi szempontból kiemelt beruházások

Az elmúlt években az intézmények egy részére (Gesztényes Óvoda, Polgármesteri Hivatal, Egészségház, Iskola) napelemes rendszer került felszerelésre. A Közintézmények nyílászáró cseréi és homlokzati hőszigetelési munkái elkészültek, az épületekbe energiatakarékos tüzelőberendezések kerültek beszerelésre. Ezen intézkedések kapcsán csökkent a fosszilis energia felhasználás és a CO₂ kibocsátás. A település közvilágításának jelentős része korszerűsítésre került energiatakarékos LED lámpákra, mely kapcsán szintén csökkent az energiafelhasználás és ez által a CO₂ kibocsátás. Az elkészült szilárd burkolatú utak megépítése hozzájárult a szálló por csökkenéséhez. A szennyvíz végátemelő berendezésen a felújítás I. üteme megvalósult, melyet követően a haváriális jellegű túlfolyozások várhatóan megszűnnek.